



Burgertop Duizend op Zuid, januari 2013  
(fotograaf: Sebastiaan ter Burg).

De voortgangsrapportage is opgesteld door het programmabureau NPRZ in opdracht van het dagelijks bestuur van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid:

Hamit Karakus, wethouder gemeente Rotterdam (voorzitter), namens de overheden;

Martine Visser, rector CSG Calvijn, namens de onderwijspartners;

Dick van Well, voorzitter stichting IkZitopZuid, namens de werkgevers;

Constant van Schelven, bestuurder Aafje, namens de zorg;

Hedy van den Berk, bestuurder Havensteder, namens de woningcorporaties;

Sarhan Hacene, namens de Bewonersadviesraad Zuid;

Ed Goverde, voorzitter DB deelgemeente Charlois, namens de deelgemeenten;

Ali Rabarison, plaatsvervangend Directeur Woon- en Leefomgeving, ministerie van BZK

Programmabureau Nationaal Programma Rotterdam Zuid  
Mijnsherenlaan 4 – 10  
3081 CA Rotterdam  
Tel. 010 – 267 210 4  
Email: nprz@rotterdam.nl  
www.rotterdam.nl/  
nationaalprogrammarotterdamzuid  
www.rotterdam.nl/duizendopzuid.nl

november 2013

## 5. Bewoners

**Het NPRZ kan alleen resultaat hebben als bewoners erop vooruitgaan. De grote betrokkenheid van bewoners bleek op de burgertop 'Duizend op Zuid', die het NPRZ zaterdag 26 januari in Ahoy hield. Zo'n 700 inwoners van Zuid trotseerden het slechte weer om mee te denken over de oplossing van de problemen die zich op Zuid voordoen. Ze maakten duidelijk dat ze de problematiek herkennen, maar vonden ook dat verbeteringen en de goede kanten van Zuid meer in het zonnetje gezet mogen worden.**

De burgertop bleek een ondersteuning van veel van de uitgangspunten van het Nationaal Programma. De deelnemers noemden bijvoorbeeld het belang van goed onderwijs, meer aandacht voor de opvoeding en de noodzaak dat ouders geholpen of geleerd moet worden hun rol van opvoeders goed te vervullen. Daarnaast bleek dat veel bewoners duidelijkheid willen over wat er met hun woningen gaat gebeuren.

Ook het thema werk houdt veel bewoners bezig, bleek tijdens de burgertop. Er is behoefte aan meer duidelijkheid over waar werk is te vinden en aan betere begeleiding naar werk. Op grond daarvan zijn met de gemeente afspraken gemaakt om mensen met een bijstandsuitkering systematisch op vacatures te wijzen en hen te helpen bij het zelf vinden van werk. Een aandachtspunt daarbij is de positie van 55+ers. Deze zouden meer ingezet kunnen worden als begeleiders van jongeren op de werkvloer. Mogelijkheden hiervoor worden verkend.

Het Nationaal Programma is nu ruim een jaar op streek. Er is hard gewerkt en veel in beweging gekomen. De resultaten worden merkbaar. Bovendien is er vertrouwen in de keuze voor school en werk als belangrijkste thema's en enthousiasme bij de mensen die het moeten gaan doen. Ook steeds meer inwoners, van wie we door de Burgertop weten dat ook zij de ambities van het Nationaal Programma ondersteunen, zullen geholpen worden hun onnodige achterstanden te verkleinen en daarmee meer vertrouwen in hun toekomst te krijgen. Bestuur, partners en programmabureau zijn ervan overtuigd dat Rotterdam-Zuid een koers heeft ingezet die het tot een beter onderdeel van Rotterdam, de Randstad en Nederland maakt.

# Nationaal Programma ROTTERDAM ZUID

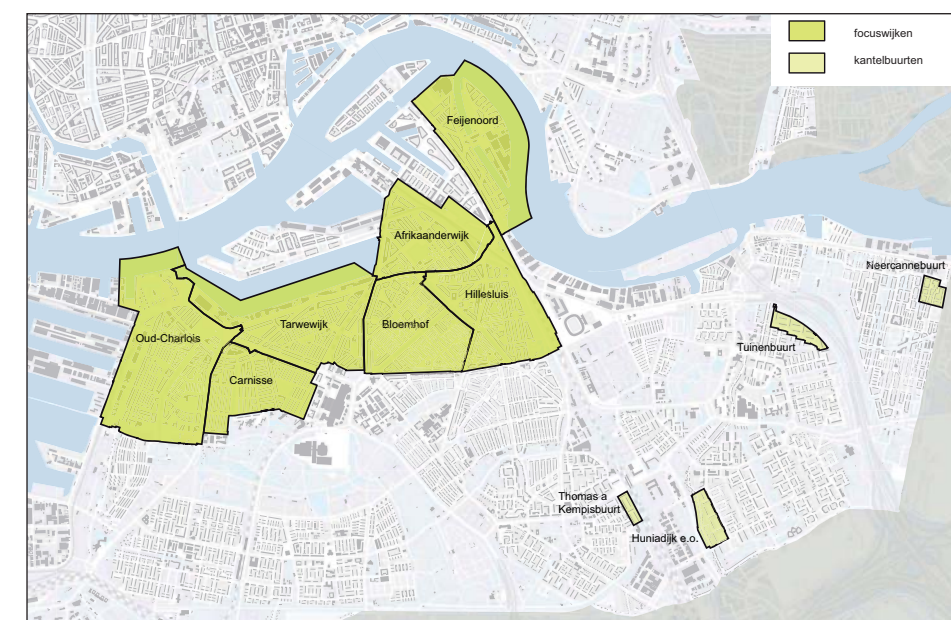
## Nationaal Programma ROTTERDAM ZUID voortgang 2012-2013

### 1. Wat is het Nationaal Programma Rotterdam Zuid?

Rotterdam Zuid verschilt van de rest van Rotterdam en de drie andere grote steden in Nederland. Die verschillen zijn vaak negatief: het gemiddelde opleidingsniveau is er lager, minder mensen hebben een baan en de kwaliteit van de woningen is er slechter. Veel mensen die op Zuid wonen, zijn minder tevreden over hun woonomgeving dan de mensen aan de andere kant van de rivier. Ook zijn ze minder optimistisch over de ontwikkeling van hun wijk in de toekomst. De wijken op Zuid staan bovendien onder druk. Er komen veel mensen terecht die zich elders geen woning kunnen veroorloven. Zo komen veel arbeidsmigranten uit Oost-Europa in Zuid wonen. Meer dan de helft van de bewoners in Rotterdam Zuid, is eerste of tweede generatie migrant. Tegelijkertijd heeft Rotterdam Zuid ook veel mooie plekken om te wonen, zoals de Kop van Zuid en Katendrecht, en verborgen pareltjes langs groene singels. Ook zijn er vele initiatieven van bewoners van Zuid die zich trots voelen op 'hun Zuid'. En anders dan in veel steden in Nederland heeft Zuid een jonge bevolking. De talenten van de jongeren die hier opgroeien zijn hard nodig in zorg, haven en techniek

waar vraag is naar goed opgeleide vakmensen. Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) richt zich op het wegwerken van de onnodige achterstanden van bewoners en op het verbeteren van het leven op Zuid. Het moet er toe leiden dat Rotterdam Zuid het over twintig jaar net zo goed doet als de grote steden in ons land en dat mensen ervoor kiezen om niet te vertrekken, maar hier te blijven wonen. Om dat te bereiken is samenwerking hard nodig. Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid is daarom een gezamenlijk programma waarin de rijksoverheid, de gemeente Rotterdam, onderwijs- en zorginstellingen, woningcorporaties en bedrijfsleven de handen ineen hebben geslagen. Samen zetten ze hun schouders onder de verbetering van Zuid. Het programma is in de zomer van 2012 van start gegaan.

Het NPRZ wil ervoor zorgen dat jongeren op Zuid een hoger opleidingsniveau bereiken. Dat meer mensen aan het werk komen en dat de woningen en hun omgeving beter en aantrekkelijker worden. Daarom richt het NPRZ zich vooral op school, werk en wonen, en de hulp op weg daarnaar toe. Hieronder zijn de vorderingen beschreven die binnen elke pijler zijn gemaakt sinds het NPRZ van start is gegaan. De bewoners staan bij de aanpak van het Nationaal Programma centraal: hoe beter het met de school, het werk en het wonen van de bewoners gaat, des te beter gaat het met Zuid.



*Het Nationaal Programma richt zich op de drie deelgemeenten: Charlois, Feijenoord en IJsselmonde. Binnen dit gebied zijn zeven 'focuswijken' aangewezen, waar de problemen het grootst zijn: Afrikaanderwijk, Bloemhof, Carnisse, Feijenoord, Hillesluis, Oud-Charlois, en Tarwewijk. In IJsselmonde bevinden zich 'kantelbuurten', die lijken op focuswijken, maar veel kleiner van omvang zijn. De kunst is te zorgen dat deze buurten aan de goede kant blijven.*



## 2. School

**Goed onderwijs is een van de belangrijkste voorwaarden voor de verbetering van Rotterdam Zuid. Het thema school valt in twee delen uiteen: aan de ene kant het tot stand brengen van Children's Zones rond de scholen, te beginnen in de focuswijken. Speciale zones rondom de scholen, waar alles is gericht op goede omstandigheden zowel op school als thuis, zodat kinderen beter kunnen leren op school. Aan de andere kant is het nodig jongeren te stimuleren een zo hoog mogelijke opleiding te volgen met goede kans op werk. Dat zijn vooral opleidingen in zorg en techniek.**



Opening children's zone op basisschool Groen van Prinsteren

### Children's Zone

#### Extra lestijd

In het schooljaar 2013-2014 is er al op 18 van de 34 scholen in de focuswijken op Zuid extra lestijd ingevoerd. De extra lestijd bedraagt 6 tot 10 uur per week. Afgesproken is dat eind 2014 alle scholen in de focuswijken hun leerlingen extra lestijd aanbieden.

Het aantal 'nulgroepen', die kinderen al kunnen volgen voordat ze naar groep 1 gaan, is in Rotterdam Zuid uitgebreid tot 49. Afgesproken is dat het aantal nulgroepen voor eind 2014 op 70 uitkomt.

In het onderwijs werken op Zuid steeds meer scholen in het primair en voortgezet onderwijs samen om de weg door het onderwijs voor de kinderen te verbeteren en de communicatie met de ouders te stroomlijnen. Dat is een goede ontwikkeling. Om ouders te helpen bij het maken van een juiste keuze voor een goede school, hebben schoolbesturen de website [www.schoolkeuzerotterdam.nl](http://www.schoolkeuzerotterdam.nl) opgezet. Op die website is informatie te vinden over de kwaliteit van de scholen in de focuswijken, o.a. over de aanwezigheid van nulgroepen, vervolgoedingen en citoscores. Daarnaast is een verdere professionalisering van het onderwijzend personeel nodig.

#### Wijkteams

In vijf van de zeven wijken met Children's Zones zijn inmiddels op 26 van de 34 scholen wijkteams begonnen. De andere twee volgen nog in 2013. De vijf wijkteams leveren zorg aan kinderen en hun gezinnen. Ze doen dat volgens de 'frontlijnmethode'. Dat houdt in dat de teams met de

ouders thuis 'aan de keukentafel' problemen signaleren en mogelijkheden verkennen. Op grond daarvan maken zij met ouders en kinderen een goed uitvoerbaar plan. Uit de eerste ervaringen blijkt dat deze aanpak bij kinderen en ouders veel zorgen wegneemt. Dat moet leiden tot betere prestaties en een beter toekomstperspectief.

Het Children's zonewijkteam zal niet alleen voor kinderen en hun ouders gaan werken. Zo wordt met het Veiligheidshuis gewerkt aan het tegengaan van overlast en de aanpak van criminele jongeren in gezinnen. Met huisartsen wordt samengewerkt om problemen die niet door de gezondheid worden veroorzaakt, toch aan te pakken. En met uitkeringsinstanties over instroom van mensen met een uitkering op de arbeidsmarkt.

#### Loopbaanorientatie:

kiezen voor zorg en techniek

Om leerlingen te stimuleren een studie af te maken die tot een goede baan leidt, is het nodig goede informatie te geven en leerlingen zoveel mogelijk ervaring te laten opdoen en hun keuzes bij te sturen. Met talentportfolio's kunnen leerlingen werken aan hun eigen profiel: ze laten zien wat ze kunnen en wat hun voorkeuren zijn. Daarmee is gemakkelijker te zien welke opleiding bij hun profiel past.

Soms is bijsturing nodig, wanneer te veel leerlingen een opleiding willen doen die niet goed aansluit op de arbeidsmarkt. Zo hebben het afgelopen schooljaar op het Albeda College 600 van de 2000 leerlingen die een welzijnsopleiding wilden volgen na een gesprek een zorg opleiding gekozen. Een van de mogelijkheden om ervaringen op te doen is 'proefstuderen', waarbij leerlingen die hun keuze nog moeten maken bij de opleiding komen kijken.

## 3. Werk

**Meer mensen aan een zinvolle dagbesteding helpen is een belangrijke doelstelling van het NPRZ. Het NPRZ richt zich op jongeren met een diploma en op mensen met een uitkering. Het uitgangspunt is dat iedereen iets moet doen voor zijn geld.**



Shell Eco Marathon 2013

#### Schoolverlaters met een diploma

Afspraken met het bedrijfsleven zijn het belangrijkste instrument om mensen na hun opleiding aan een eerste baan te helpen. Die afspraken zijn er in de vorm van 'Carrièrestartgaranties': opleidingen waarbij het bedrijfsleven werk garandeert. De situatie op de arbeidsmarkt maakt het nu moeilijk zulke afspraken te maken. Daar wordt het komende jaar dus extra hard aangetrokken. Bovendien zal de betere loopbaanoriëntatie ertoe leiden dat meer jongeren van Zuid zelf werk kunnen vinden. Aangezien de gemeente en corporaties grote opdrachtgevers zijn, zullen zij ervoor zorgen dat stagiaires en uitkeringsgerechtigden door opdrachtnemers worden ingezet.

#### Uitkeringsgerechtigden

In Rotterdam Zuid wonen meer mensen met een bijstandsuitkering dan elders in de stad. Toch is het aantal mensen dat voor het eerst een uitkering kreeg, in Rotterdam Zuid het afgelopen jaar licht afgenomen ten opzichte van de rest van Rotterdam. Per wijk is maatwerk nodig om mensen die een uitkering hebben op weg te helpen naar betaald werk of naar vrijwilligerswerk. Dat vergt gesprekken met werkzoekenden met een uitkering, zorgen dat ze solliciteren of ergens aan werk of aan vrijwilligerswerk worden geholpen. Maar ook mensen die niet komen opdagen of niet mee werken, korten op hun uitkering.

In Bloemhof is het afgelopen jaar onderzocht of mensen terecht een uitkering kregen. In totaal waren iets meer dan honderd bijstandsuitkeringen onderwerp van onderzoek. In vijftien gevallen was de rechtmatigheid niet in orde, maar is die alsnog in orde gemaakt. In 22 gevallen is de uitkering na controle beëindigd. Besloten is deze actie verder uit te breiden. Voor het einde van 2013 controleert de gemeente bij 1000 uitkeringsgerechtigden de uitkeringen op rechtmatigheid.

## 4. Wonen

**Rotterdam Zuid telt een groot aantal kleine en goedkope woningen. Veel van de woningen zijn in bezit van woningcorporaties. Maar er is ook een flinke hoeveelheid in de handen van particuliere woningeigenaren. 35.000 van de 94.000 woningen moeten worden aangepakt. Uit verschillende enquêtes, zoals de Grote Woontest, blijkt dat inwoners van Rotterdam Zuid niet tevreden zijn over hun woning of over hun woonomgeving.**

#### Woningbouw en renovatie

Met het Rijk, de gemeente en de woningcorporaties is in het najaar van 2012 een overeenkomst gesloten om een aantal grote woningbouwprojecten door te kunnen laten gaan. Daarmee is een investering gemoeid van 120 miljoen euro. Het Rijk betaalt hiervan 30 miljoen. De nieuwbouw en transformatie van woningen kreeg daarmee een start. In de focuswijken werd in 2012 tot en met medio 2013 gestart met de bouw van 211 woningen. Tot en met eind 2014 komen daar 221 woningen bij, een totaal van 432. De woningcorporaties investeren samen 494 miljoen euro in Rotterdam Zuid tot en met 2017. Dat betekent sloop en nieuwbouw van in totaal 1700 woningen en renovatie van 5000 woningen.

Om de beoogde investeringen in de woningen op Zuid voor elkaar te krijgen is de komende twintig jaar jaarlijks € 60 miljoen extra nodig. Het gaat dan om zowel sloop/nieuwbouw als het uitvoeren van (groot) onderhoud. Een deel van dit bedrag, waarschijnlijk € 22,5 miljoen, moet komen uit de 'verhuurdersheffing', uit het woonakkoord. Afgesproken is dat een deel van de opbrengst van de verhuurdersheffing ten goede komt aan investeringen in de woningvoorraad die een nationaal belang dienen, waaronder die van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid.



Eerste paal Bloemfontein

#### Handhaving en regelgeving

Wonen gaat niet alleen om bouwen en bakstenen. Zo is het zaak de toepassing en handhaving van de regels verder te verbeteren, huisjesmelkers aan te pakken en illegale bewoning tegen te gaan. Daarnaast is, in samenwerking met de gemeente, verscherpte aandacht nodig bij het verstrekken van huisvestingsvergunningen en inschrijven van nieuwe bewoners in de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Ook goede controle van leegstand behoort tot de afgesproken maatregelen, die per 1 januari 2014 worden ingevoerd.

Veel woningen in particulier bezit maken onderdeel uit van een Vereniging van Eigenaren (VVE). Alleen de VVE is vaak in staat noodzakelijk onderhoud aan de woningen te plegen. Probleem is dat veel van zulke VVE's een slapend bestaan leiden. Met behulp met VVE010, een samenwerkingsverband van de gemeente en woningcorporaties, is het de afgelopen tijd gelukt een flink aantal van deze verenigingen nieuw leven in te blazen.



Bewoners in gesprek tijdens de Burgertop (fotograaf: Sebastiaan ter Burg)